

внутрішній світ, навчатися закохуватися, співчувати, радіти та не залишатися байдужими. А допоможе в цьому рідна мова.

Список використаних джерел:

1. Гін А. О. Прийоми педагогічної техніки. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. – 176 с.
2. Стішенок І. В. Казка у тренінгу: корекція, розвиток, особистісний ріст. – СПб.: Мова, 2006. – 144 с.
3. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. – Х.: Прапор, 2007. – 640 с.
4. Гра – активна форма пізнання навколишньої дійсності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.novapedahohika.com/noloms-963-1.html>.

Вінницька А.А.

*викладач української мови за професійним спрямуванням,
ДВНЗ «Запорізький будівельний коледж»*

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-НЕФІЛОЛОГІВ ЯК ЛІНГВОДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА

Якісну освіту розуміють сьогодні як один з індикаторів високого рівня життя, інструмент соціального, економічного та культурного розвитку суспільства. Отримуючи якісну освіту, майбутні фахівці підтримують високу конкурентоспроможність на ринку праці.

Науково-технічний прогрес досить потужно увійшов в усі сфери економічних та соціально-політичних відносин у нашій країні і впливає на їх розвиток. Соціально-економічні трансформації, що відбуваються в усіх сферах суспільного життя країни, зумовлюють, серед іншого, необхідність підготовки конкурентоспроможних фахівців, які не тільки досконало знали б технологію своєї професії, а й уміло використовували мовні ресурси для міжособистісної взаємодії в конкретному професійному середовищі. Тому питання формування професійної мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців нефілологічних спеціальностей набуває актуальності та важливості в рамках мовної підготовки студентів [3, с. 114].

Зміст курсу «Української мови за професійним спрямуванням» спрямований на те, щоб навчити майбутніх фахівців різних галузей будувати професійно зумовлені висловлення державною мовою, збагачувати власний лексичний запас, забезпечувати оволодіння професійно спрямованим жанрово-комунікативним репертуаром.

Майбутній фахівець повинен володіти нормами сучасної української літературної мови; користуватися фаховою термінологією; здійснювати комунікацію, доречно використовуючи власне українську лексику та слова іншомовного походження; працювати зі спеціальною (фаховою) літературою; вільно користуватися різними функціональними стилями та їх підстилями у професійному вжитку; поповнювати та активно використовувати особистий термінологічний тезаурус; орієнтуватися в типових і нетипових ситуаціях професійного спілкування; мати навички спонтанного мовлення; здійснювати аналіз власного мовлення з позиції нормативності та оптимальності використаних мовних засобів.

Студент повинен володіти грамотною, фаховою, логічно вибудованою мовою, вміти вести ділові переговори, у виробничих умовах за допомогою відповідних методів вербального спілкування готувати публічні виступи, застосовувати певні форми ведення дискусії, проводити обговорення проблем загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру та ін. Саме на професійно-комунікативний розвиток студентів спрямований курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» [1, с. 4].

Професійне мовлення повинно передбачати формування системи інтегрованих професійних знань та вмінь, зокрема мовної спеціалізації, найтіснішого зв'язку курсу мови з профілюючими дисциплінами, насамперед, у координації викладання фахових дисциплін та української мови.

Сьогодні для мовлення студентів характерна низька грамотність та лексична бідність. Сучасним студентам бракує ввічливості, чемності, вміння слухати співрозмовника, вміння з гідністю вийти із складної ситуації тільки завдяки доброму слову, а не через лихослів'я чи образливі слова.

Словесний бруд, що заповнив їхнє мовлення, мовленнєвий примітивізм, вульгарщина – тривожні симптоми духовного нездоров'я народу (молоді з майбутньою вищою освітою зокрема). Спливають часи, а сленгова мовотворчість студентів не згасає. Вона лише дещо

видозмінюється в лексиці, семантиці, оновлюється разом з науково-технічним прогресом чи духовним регресом [3, с. 116].

Курс «Українська мова за професійним спрямуванням» містить розділи «Культура фахового мовлення» та «Етика ділового спілкування», які сприяють вивченню та вдосконалення ознак та аспектів культури мовлення; поняттю спілкування: форм і функцій ділового спілкування; моральності, повага до інших людей; культури телефонного діалогу.

Проте, програмовий матеріал та вправи, що пропонуються в навчально-методичній літературі, розраховані на всіх студентів навчальних закладів без урахування специфіки конкретної галузі. Підручники та посібники із «Української мови за професійним спрямуванням» орієнтовані на студентів нефілологічних спеціальностей, не забезпечували належним чином формування комунікативної компетентності з окремого фаху.

Мовленнєва компетентність, як основа спілкування, є дуже важливою для фахівця будь-якої галузі, оскільки його діяльність безпосередньо пов'язана зі спілкуванням. Тому виникла потреба вивчення мови як засобу професійного спілкування, що, з одного боку, зумовлена соціальним замовленням, а з іншого – є необхідність розроблення проблеми формування мовленнєвої компетентності для забезпечення професійного рівня спілкування. Мовленнєва компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми. Цей досвід набувається у процесі не тільки безпосередньої, а й опосередкованої взаємодії, коли студент отримує інформацію про характер комунікативних ситуацій, особливості міжособистісної взаємодії і засоби їх рішень [1, с. 3].

Активність студента не можна розглядати без його самостійності. Самостійність студента як систематична робота на заняттях і в позааудиторний час сприяє розвитку активності. Ці два взаємопов'язані поняття доповнюють один одного. Зазвичай вже в самостійних діях виявляються елементи активності.

Тому стимулом активного заохочення студента до вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» має бути цікаво представлений матеріал дисципліни. Цю функцію має досконало виконати викладач, так як саме від нього залежить подальше формування мовної компетенції майбутнього конкурентоспроможного фахівця. Під керівництвом викладача студенти самостійно

відшуковують способи засвоєння матеріалу, щоб бути кваліфікованими фахівцями з високим рівнем володіння українською мовою.

Отже, формування та розвиток професійного мовлення студентів-нефілологів – це безперервний процес, який важливо стимулювати на заняттях не лише з мовних, а й з фахових дисциплін, де студенти можуть постійно розвивати навички оперування термінологією майбутньої професії.

Список використаних джерел:

1. Донченко Т. Мовленнєвий розвиток як науково-методична проблема // Дивослово. – 2006. – № 5. – С. 2-5.
2. Климова К.Я. Теорія і практика формування мовно комунікативної професійної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів: Монографія / К.Я. Климова. – Житомир: ПП «Рута», 2010. – 560 с.
3. Скибун Н. Формування професійної мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців // Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. – 2016. – № 1(52). – С. 113-117.

Глуховська М.С.

*завідувач підготовчим відділенням,
Харківська державна академія фізичної культури*

ОСОБЛИВОСТІ АСОЦІАТИВНО-ПОРІВНЯЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ОСНОВОСКЛАДАННЯ У ТВОРЕННІ ІМЕННИКОВИХ ІННОВАЦІЙ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОСТІ

Як зазначає В. Олексенко, не відміну від суфіксальних інструментальних іменників, складні іменники з цим значенням ґрунтуються на трикомпонентному елементарному реченні, в якому, крім предикатного, актуалізується й об'єктний компонент; при цьому всі три елементи відображено у формі похідного [5]. За спостереженнями науковця, знаряддя дії в таких похідних виражають такі суфікси: -ач, -к-, -ець, і найпродуктивніший серед них нульовий суфікс [5].

У нашій картотеці наявні асоціативно-порівняльні деривати, які є носіями зазначених особливостей. Проте наявна їхня видільна ознака – з усіх названих у монографії формантів інструментальності